

de kleur in vergelijking met oude bouwlanden nog grijs is. In het algemeen hebben deze gronden een violette glans, ontstaan door een begroeiing met eiken.

Gaan we tenslotte na hoe het met de geschiktheid voor tuinderij van deze verschillende landschapstypen staat, dan blijkt de voor de fijnere teelten geschikte grond te liggen op de grofzandige „stuifzanden” langs de westrand van het gebied. Grote oppervlakten hiervan zijn te droog. Slechts kleine delen ervan zijn van nature zo vochtig, dat ze op de duur losse, humeuze en vroege tuingrond kunnen opleveren.

De fijnzandige dekzanden nabij Wouw zijn voor dit soort teelten minder geschikt. Ze zijn te kluitiger. Fruit, boomkwekerijgewassen e.d. doen het er echter uitstekend op.

Het derde hierboven genoemde landschapstype, dat van de Heerlese heide en aanverwante gronden, levert weinig voor tuinderij geschikte terreinen op. In het algemeen zijn deze gronden te grijs, te koud en te armelijk.

Summary.

The object of soil-survey of these sandy tracts is the detection of soils most suitable for market-gardening. Many old garden-soils lying close to the town of Bergen op Zoom were taken up by town-planning.

In the hilly ridge running north-south near the town it is the lower-lying, moist parts with a high percentage of organic material that are most suited for the culture of all kinds of vegetables.

On the higher and drier soils, asparagus is inter alia cultivated. The presence of the Scheldt has a favourable influence on the micro-climate.

To the east of the hilly ridge there lies a gently undulating landscape of wind-blown sands. Very good soils, also suited for horticulture, are the old agricultural soils consisting of fine sands. Less favourable are the recently reclaimed soils, especially the drier grounds with leached grey sand and hardpan.

12. De bodemkartering in Noord-Limburg

The Soil Survey in Northern Limburg

door/by Ir J. Schelling

In opdracht van de Agrarische Plannendienst werd een begin gemaakt met het vervaardigen van een bodemkundige overzichtskaart van Noord-Limburg.

In 1947 werd een kaart vervaardigd van de gemeenten Gennep

en Ottersum, voor zover deze ten Noorden van de Niers zijn gelegen.

Geologische en bodemkundige vorming.

Toen het landijs Groesbeek bedekte werd de Rijn gedwongen onder langs de stuwmoraine van het Rijkswoud te stromen. De gehele ondergrond van het gebied bestaat uit een grof tot matig grof Rijnzand, dat langs het kronkelende Niersdal hoog ligt en naar het Noorden toe enkele meters daalt tot aan de steile rug van het Rijkswoud. Dit zand is bedekt met een rivierafzetting, die in zwaarte varieert van zware leem tot iets leemhoudend zand.

Langs de Niers ligt een strook bruine zandige leemgrond van ± 1 km breed van zeer gelijkmatige samenstelling. Het is de beste en oudste landbouwgrond van Ottersum, die ook voor fruitteelt geschikt is.

Ten Noorden van deze bruine gronden ligt een oud stroombed, opgevuld met zand, lemig zand, zware leem en veen in grillige afwisseling. Tussen dit oude rivierbed en het Rijkswoud ligt een strook grijze leemgronden. Deze zijn in het Oosten zeer licht van samenstelling en worden naar het Westen toe geleidelijk zwaarder, behalve de oude zandbanken van lemig zand, die hier tussen liggen.

Tot 1900 was het laagste deel van deze grijze leemgronden een groot moeras. In deze eeuw is het vrijwel geheel ontgonnen. Na ontwatering werd het veen gestoken of verbrand; behalve op de laagste delen is het vrijwel verdwenen. De grond draagt er nog de sporen van.

Een groot aantal geulen, die vroeger in hoofdzaak het water door dit gebied voerden, vinden we nu nog terug als lage stroken in het terrein, steeds vochtig en vaak met veen opgevuld.

In het Westen is de leemgrond met stuifzand bedekt. Rondom Milsbeek vinden we hier een kern van oude diep humeuze zandgronden, die door de potstalmest van bosstrooisel en venplaggen donker gekleurd zijn.

De heide- en bosprofielen onder de jongere ontginningsgronden zijn over het algemeen onrijp. Het stuifzand was er waarschijnlijk voortdurend in beweging.

Landbouwkundige waarde en gebruik van de bodem.

1. De bruine leemgronden.

Dit zijn de oudste landbouwgronden van de streek. Ze zijn geschikt voor alle landbouwgewassen en voor fruitteelt.

2. De grijze leemgronden.

De hooggelegen delen die meestal uit lemig zand bestaan, zijn vrij droog voor zover ze niet zeer diep humeus zijn. Alleen de laatstgenoemde groep, nabij Ven, is goede landbouwgrond, de rest is over het algemeen te droog.

De zware leemgronden zijn als bouwland vrij goed, mits ze voldoende organische mest krijgen. Uitwinteren van tarwe komt er

vrij veel voor. De lemige zandplaten in het lager gelegen gebied zijn als landbouwgrond vrij goed.

In een normaal jaar zijn de gronden die uit de oude venen zijn ontstaan en de stroomgeulen soms te nat. In een droge zomer vallen ze op door goede stand van de gewassen.

3. *De zandgronden.*

De laagste delen, die 's winters bijna blank staan, zijn wat te nat. De gronden die nog grondwaterafzettingen beneden 1 m diepte hebben zijn matige landbouwgrond.

De diep humeuze oude bouwlanden zijn vrij goed bouwland, mits er niet te weinig regen valt. De hoge koppen zijn alleen als bos misschien nog rendabel te maken, tenzij de aspergeteelt belangrijk wordt uitgebreid. Ook de slechte gedeelten van de middel-hoge zandgronden zouden misschien beter renderen als bosgrond.

4. *De Maasuiteerwaarden.*

Voor zover ze nog met vers slib bedekt worden met hoog water vormen ze goed weiland, mits het zand niet te ondiep zit. Over het algemeen laat de verzorging van hooi- en weiland veel te wensen over, vooral op die gedeelten die na de kanalisatie van de Maas de opslibbing moeten missen.

5. *De Niersuiteerwaarden.*

Deze zijn over het algemeen van matige kwaliteit. Of ze zijn zeer zandig en droog, of venig en nat, met een rietvegetatie. In Duitsland zijn ze aanmerkelijk verbeterd.

Summary.

In the municipality of Ottersum (see the map on page 70, P1) we find along the river Niers a one kilometer broad strip of brown sandy loam of excellent quality. The soil profile in this strip is fairly constant. To the north grey loam occurs. Towards the east this loam becomes more sandy and is intersected with heavy material. Towards the west bars of loamy sand are enclosed by heavy loam.

The topographically lower northern part was once covered with peat. It is still very moist now. In the east a thick layer of eolian sand covers the loam. Only sandy soils with a medium ground-water table and soils with a high content of organic matter that were under cultivation for a long time are of fairly good quality.